

- Uvod • Miksomi • Ostali primarni tumori

Uvod

Pojmom tumor označava se svaki nenormalni rast nekog tkiva, a taj rast može biti zloćudan (kancerogen ili maligni) ili benigni (dobročudan ili nekancerogen). Tumori koji imaju svoje izvorište u srcu nazivaju se primarni tumori srca i mogu nastati u bilo kojem tkivu srca i rijetki su. Sekundarni tumori imaju svoje izvorište u drugim dijelovima tijela, obično u plućima, dojci, krvi ili koži, kada se šire (metastaziraju) u srce i uvijek su maligni. Sekundarni tumori su 30 do 40 puta češći nego primarni tumori, ali općenito su i oni rijetki.

Tumori srca mogu postojati a da ne izazivaju simptome, ali mogu i izazivati vrlo opasne poremećaje srčanoga rada tako da mogu oponašati druge bolesti srca. Takvi su primjeri naglo zatajenje srca, iznenadni početak nepravilnog rada srca (aritmija) i nagli pad krvnoga pritiska uslijed krvarenja u perikard (opna koja okružuje srce).

Tumore srca je teško dijagnosticirati jer su relativno rijetki i jer njihovi simptomi mogu biti slični mnogim drugim stanjima. Da bi postavio dijagnozu doktor obično mora imati konkretni razlog koji pobuđuje sumnju na tumor srca, npr. ukoliko bolesnik ima zloćudni tumor negdje drugdje u tijelu i dolazi sa novonastalim simptomima poremećaja srčanog rada, doktor može postaviti sumnju na tumor srca.

MIKSOMI

Miksom je benigni tumor, obično nepravilnog oblika i želatinozne konzistencije.

Polovina svih primarnih tumora srca su miksomima. Tri četvrtine miksoma nalazi se u lijevoj pretkomori, srčanoj komori koja prima kisikom obogaćenu krv iz pluća.

Miksomi u lijevoj pretkomori često rastu na peteljci pa ih krvna struja može slobodno pomicati. Uslijed te pokretljivosti mogu se kretati prema mitralnoj valvuli koja se nalazi u blizini, te ulaziti u mitralnu valvulu i izlaziti iz nje (ušće između lijeve pretkomore i lijeve komore). To pomicanje tumora može zatvarati i ponovno otvarati mitralno ušće (valvulu), i tako mnogo puta uzastopno, pri čemu se protok krvi povremeno zaustavlja i ponovno uspostavlja.

Kada bolesnik stoji mogu se pojaviti nesvjestica ili napadaji plućne kongestije i otežanog disanja jer sila gravitacije vuče tumor prema dolje i tako može zatvoriti mitralno ušće, dok u ležećem položaju simptomi nestaju.

Tumor može oštetiti funkciju mitralne valvule tako da valvula propušta krv, zbog čega nastaje šum koji doktor može nad ušćem čuti pomoću stetoskopa. Na temelju pravca širenja srčanog šuma doktor treba odlučiti je li to posljedica vraćanja krvi (regurgitacije) uslijed tumora, što je vrlo rijetko, ili je to rezultat reumatske bolesti srca, što je najčešći uzrok takvog šuma.

Djelci miksoma ili ugrušaka krvi koji se stvaraju na površini miksoma mogu se odlomiti i putem cirkulacije dospjeti do drugih organa i u njima začepiti krvne žile. Simptomi ovise o tome koje su krvne žile začepljene, npr. začepljenje krvne žile u mozgu može izazvati moždani udar, a začepljenje krvne žile u plućima može izazvati bol i iskašljavanje krvi. Drugi simptomi miksoma mogu biti groznica, gubitak na težini, hladni i bolni prsti na rukama i nogama pri izlaganju hladnoći (Ravnaudov fenomen), anemija (slabokrvnost), mali broj krvnih pločica (jer krvne pločice sudjeluju u procesu zgrušavanja krvi), te simptomi koji upućuju na težu infekciju.

OSTALI PRIMARNI TUMORI SRCA

Rjeđi benigni tumori, kao što su fibromi i rabdomiomi, mogu rasti izravno iz stanica srčanog fibroznog i mišićnog tkiva. Rabdomiomi, drugi po učestalosti primarni tumori, nastaju u ranoj

mladosti ili u djetinjstvu, a obično u sredini djetinjstva, te se nazivaju tuberozna skleroza. Ostali su primarni tumori srca, uključujući i primarne maligne tumore, izrazito rijetki i za njih ne postoji adekvatno liječenje. Djeca oboljela od tih malignih tumora rijetko poživje dulje od jedne godine.

Nekoliko se testova upotrebljava u dijagnostici srčanih tumora. Najčešće se u tu svrhu upotrebljava ehokardiografija. Sonda se pri ehokardiografskoj pretrazi može postaviti na zid prsnog koša (transtorakalna ehokardiografija) ili u šupljinu jednjaka (transezofagealna ehokardiografija). Kateterizacija srca, kojom se također mogu otkriti srčani tumori, izvodi se tako da se kateter putem venskog sistema uvede u srce gdje se zatim ubrizga kontrastno sredstvo, te se pod kontrolom rtg zraka mogu vidjeti obrisi tumora (ta se pretraga rjeđe izvodi). Također se u svrhu otkrivanja tumora mogu upotrijebiti i CT ili MR. Kada se nađe tumor, tada se, pomoću posebnih katetera može otkinuti komadić tumora (biopsija), koji se daje na analizu da bi se ustanovila vrsta tumora i odredila najprikladnija terapija.

Primarni nekancerogeni tumori koji rastu samo na jednom mjestu (solitarni) obično se uklanjaju hirurškim putem, što obično znači i ozdravljenje bolesnika. Međutim, teško se mogu ili se uopće ne mogu liječiti višestruki primarni tumori ili tumori toliko veliki da se ne mogu hirurški ukloniti. Primarni i sekundarni zloćudni tumori su neizlječivi pa se u takvim slučajevima liječe samo simptomi.